

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei
Pe 6 luni . . . 60 Lei
Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 2.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

În fața primejdiei

de IACOB POPA

canonic și inspector școlastic arhidiecezan.

Ne apropiem cu pași repezi de terminul al discuției proiectului de lege pentru învățământul primar al statului, în corpurile legislative. Cunoscând acum proiectul, împreună cu modificările admise în el din partea comitetului delegaților Camerei și a Senatului, ne simțim datori să mai revenim asupra chestiunii.

După cum am prevăzut, noul proiect școlar desființează școlile primare confesionale, desfășurând înaintea noastră spectrul tuturor urmărilor dezastruoase, derivând din această desființare.

1. Vedem în el biserica noastră scoasă din rolul ei de educator și îndrumător al acestui neam pe căile drepte și luminoase ale adevăratelor și ale virtuților creștinești, rol pe care cu atâta dragoste, abnegațiune și spor l-a îndeplinit în trecut și care-i este cel mai strălucit titlu de glorie. Din acest punct de vedere, proiectul acesta al reformei învățământului primar constituie un mare pericol pentru însași ideea creștinătății, pe care o servim ca biserică.

Dar proiectul acesta constituie un mare pericol chiar pentru învățământul primar, pe care merit ar fi să-l servească și să-l desăvârșască. Este adecă mai pe sus de orice îndoială, că actualele școli confesionale nu vor putea fi înlocuite cu altele, așa încât deocamdată — și Dumnezeu știe pe câtă vreme — numărul școlilor noastre primare se va reduce. Avem apoi informațiuni sigure, că vestitele 4000 de școli ale dlui ministru Dr. Anghelescu, cari sunt acum în construcție în vechiul regat, nu sunt decât niște cociobe, cari nici nu merită numele de școli. În Ardeal apoi, cu așa numitele comitete școlare nici atâta nu se va putea face, deoarece aici mințile oamenilor sunt puțin mai ordonate și pretențiile mai mari, așa că nimeni nu înțelege aici, să poți face din școală o operă de mântuială.

În general dispoziția aceea din proiect, care îndrumă toate cheltuielile materiale ale școlii de stat în sarcina comitetului școlar și a comunei politice, nu este altceva, decât un expedient lipsit de serioșitatea și gravitatea, pe care o merită reforma învățământului primar. Într'adevăr, dacă aceasta dispozițiune rezoalvă în oarecare măsură și pentru anumite locuri chestiunea cheltuielilor curente, împreună cu întreținerea școlii, ea nu rezoalvă însă de loc chestiunea clădirilor școlare.

2. Reforma învățământului nostru primar este o operă atât de vastă și de grea, încât și numai legiferarea ei bună reclamă studiul încredat de ani de zile al tuturor bărbaților noștri de școală, rămânând ca executarea și desăvârșirea ei să se facă prin muncă stăruitoare și sistematică de zeci de ani.

Din acest punct de vedere cea mai mare scădere a proiectului actual este, că el îmbrățișează și legiferarea și executarea reformei așa dintr'odată, de astăzi pe mâine.

Astfel proiectul acesta dacă va deveni lege, va fi o lege caducă, iar reforma realizată prin el, va fi o operă efemeră și șubredă, pe care, oricine va urma la guvern, va trebui să o corecteze din temelii.

Va fi bine și necesar chiar, să se facă această corectare, deoarece școala noastră primară, după aceasta reformă, atât ca număr, cât și calitativ, va însemna pentru noi o regretabilă recidivă în analfabetism.

3. În locul al treilea relevăm o dispoziție a proiectului, care este o adevărată rușine și pe care nici odată n'am fi crezut-o posibilă: *Proiectul prevede „exproprierea” clădirilor școlare confesionale.* Dl. ministru fiind conștiu despre aceea, că statul nu dispune de mijloace bugetare, pentru a putea înlocui clădirile școlilor confesionale cu clădiri proprii, recurge la răpirea avutului bisericilor noastre, față de care organele dlui ministru al instrucțiunii publice se poartă încă de pe acum ca niște adevărați brigânți.

Dl. ministru Dr. Anghelescu probabil că rezonază astfel: Clădirile școlilor confesionale le-a ridicat poporul. Deci același popor, în loc să ridice în calitate de comună politică o altă clădire școlară, mai bucuros va ceda pe cea confesională pentru școala de stat. Dacă autoritatea bisericească va rezista, cu atât mai rău pentru ea, pentru că își va înstrăina poporul.

Numai cât în realitate lucrul nu e tocmai așa de simplu și de ușor.

Înainte de toate e lucru nedemn pentru statul român, ca să recurgă la un șiretlic atât de meschin. Să se știe apoi, că la noi și cel din urmă țaran are mai mult simț juridic, decât să se gândească măcar la înstrăinarea unei averi, despre care știe că e a bisericii și că prin urmare nimeni altul decât reprezentantul legal al acestei biserici, poate dispune asupra ei.

Nu, ne facem iluzia, că poporul nostru din fiecare comună va avea în unanimitatea lui aceasta atitudine. Vor fi de sigur comune, în cari oamenii se vor împărți și unii vor sta cu părerea guvernului și a organelor lui, iar alții vor ținea cu biserica. Abia credem însă să se găsească comune, cari în unanimitate, ori și numai în majoritatea lor, să stea în chestiunea aceasta cu guvernul. Avem această convingere întemeiată nu numai pe simțul juridic al poporului nostru, ci și pe alipirea lui sinceră către biserica sa, pe puternicul lui simțământ religios și pe instinctul lui sănătos, care îl face să se lipească în mod conștient de școala confesională, ca de una, care corespunde mai bine lipsurilor lui sufletești.

Nimenea să nu-și facă deci nici o iluzie în privința aceasta, căci în totalitatea cazurilor va trebui să intervină „*exproprierea forțată*”. Vom asista deci la sinistra priveliște, că statul român va despoia bisericuțele noastre să-

race de avutul lor cel mai însemnat, pe care l-au agonisit cu jertfirea celor mai arzătoare interese ale lor, pentru a-l putea pune în serviciul culturii poporului nostru. Iar prin aceasta prestigiul statului român va scădea enorm și oamenii noștri își vor pierde încrederea în acest stat, căci desfidem pe oricine să poată invoca vre-un motiv rezonabil pentru justificarea acestui procedeu brutal.

Ne întrebăm atunci: „Cui prodest”? Opera noastră de unificare sufletească și de consolidare are nevoie cu totul de altceva, decât de aceasta acțiune de destrămare. Repetăm deci, că lucrul acesta, care ar fi o adevărată rușine, nu este iertat să se întâmple.

*

Părtinitorii proiectului, de care ne ocupăm, se folosesc de aceasta sofismă: Proiectul nu exclude existența școlilor confesionale; confesiunile și le pot susține, dacă au cu ce; dacă însă n'au cu ce și statul trebuie să plătească pe învățător, atunci școala e școală de stat.

Dar e absurd să susții, că acolo unde statul plătește fie chiar integral pe învățător, școala ipso facto e școală de stat, pentru că precum școala nu consistă singur numai din învățător, ori singur numai din clădire, așa nici caracterul școlii nu-l dă singur stăpânul învățătorului ori singur stăpânul clădirii, ci actul însuși de întemeiere al acestei școli. Acest adevăr se cuprinde chiar și în expunerea de motive a proiectului (pag. 57). Astfel noi aveam școli cu caracter confesional, cu toată salarele învățătorilor se plăteau aproape în întregime de la stat. Dar să nu mergem mai departe. Insuși proiectul prevede, că toate cheltuielile materiale ale școlilor de stat, inclusiv clădirile, să le poarte comunele politice, fără ca prin aceasta să se tragă la îndoială caracterul de stat al școlilor. Pentru ce nu s'ar putea deci, ca să fie subvenționate din partea statului cu plata învățătorului școlile noastre confesionale?

*

În sfârșit încă un cuvânt pentru cece susțin, că suprimarea școlii confesionale prin statificarea întregului învățământ primar, este un postulat al unificării noastre. Nu se poate spun dânsii, ca să avem și pe viitor două sisteme de școli: și de stat și confesionale.

Argumentul acesta ar avea oarecare valoare, dacă ar fi vorba de restrângerea școlii confesionale la anumite regiuni ale țării. Cum însă admiterea existenței școlilor confesionale s'ar face pentru întreg teritoriul țării, fără nici o excepțiune, și dat fiind, că între școala confesională și cea pură de stat abia este mai mare deosebire decât între școlile de stat înființate de stat, și cele înființate de comune ori județe (v. art. 3 din proiect), credem, că nici vorba nu poate fi despre aceea ca școala confesională, așa cum am avut-o până acum, ar constitui vre-un prejudiciu pentru unitatea noastră de pe orice teren.

Din contra, se cuvine să întoarcem argumentul și anume: desființându-se școlile confesionale prin statificarea lor, vom rămânea aievea cu două sisteme de școală, cu școala de stat și cu școala particulară. Și fiindcă noi Românii deocamdată nu vom fi în stare să ne susținem școli confesionale particulare, școli de aceste particulare vor susține în număr destul de însemnat singur minoritățile noastre etnice. Iar școlile aceste particulare ale minorităților vor fi adevărat pericol pentru unitatea noastră națională, culturală și politică, așa încât aș mai preferi să avem o mie de școli confesionale controlate de stat, decât și numai 10 școli particulare minoritare clandestine.

Interesele noastre culturale naționale și politice pretind deci, ca reforma învățământului să se facă astfel, ca să fie menținute școlile confesionale ca și până acum; să fie lăsate bisericile să-și continue opera lor culturală spre binele poporului și spre înflorirea patriei.

În acest sens facem ultimul apel la patriotismul d-lui ministru Dr. Anghelescu și al sfetnicilor săi.

În același timp apelăm la toți aceia cari pot face ceva în interesul școlilor confesionale: Preasfințiții arhieriei, cler, senate școlare, popor și cu deosebire la parlamentarii noștri. Cu toții să fim la înălțimea chemării, făcându-ne pe deplin datorii în fața primejdiei, ce ne amenință.

În chestia salarizării preoților. Într-una din ședințele sinodului eparhial ortodox dela Cluj, d. *Alexandru Lăpedatu*, ministrul cultelor, a făcut în chestiunea salarizării preoților o serie de declarații, din cari credem a fi potrivit să reținem următoarele părți.

„Salarizarea preoțimei noastre este, a spus d. Lăpedatu, grija de ordin principal a preocupărilor mele de când am onoarea să dețin atribuțiile de ministru al cultelor. Ceeace s'a făcut până acum în această chestiune este o adevărată anomalie... Dela început mi-am dat

seama, că nu ridicarea salariilor preoților este calea pentru o soluție fericită. Problema este mult mai grea și mai complicată. Preotul trebuie scos dintre ceilalți salariați ai statului. El nu trebuie considerat ca funcționar al statului, care primește un anumit salariu, ci să fie subvenționat din partea statului, ca să poată duce un traiu mai cinstit și mai onorabil. Iar aceasta nu se poate obține prin sporirea salariului cu 200—300 Lei...“

„Este a se căuta deci un aranjament echitabil pentru întreaga preoțimea. În acest scop se impune o revizuire radicală a venitelor preoțimei de toate categoriile. Statul a expropriat anumite averi dela unele biserici. Alte biserici, în schimb, au primit proprietăți, iar unele sunt pe cale de a primi. Este deci necesară o constatare precisă“.

Dl ministru spune apoi, că luând în această chestiune contact cu arhieriei, a instituit o comisiune specială pentru această problemă. Aceasta a compus o seamă de formule, cari vor servi pentru constatarea tuturor venitelor bisericilor și ale preoțimei, ținându-se cont de toate laturile acestei chestiuni. Venitele stolare nu se vor conscrie, fiindcă ele nu contează.

Conscrierea se va face de o comisie locală, în care va figura preotul, un reprezentant al statului și o a treia persoană. Și fiindcă ministerul dorește ca bugetul de pe 1925 să fie lucrat pe temeiul noului aranjament, conscrierea venitelor va trebui făcută în timp de 2—3 luni.

„Pe calea aceasta, a spus d. ministru, sper că vom isbuti să înlăturăm diferendele și să punem pe toți preoții pe picior de egalitate“.

„Universul“ pentru Blaj. Sub titlul »Nevoile economice ale Blajului« și având ca subtitlu o întreagă serie de momente cari e bine să fie mereu relevate (»Rănila lasate de stăpânirea maghiară — Boicotul administrativ și economic — Nevoia de-a se crea o fortăreață economică-culturală pe valea Târnavelor«), »Universul« publică în numărul său dela 20 Maiu c.

un articol mai lung, în care ocupându-se de criza de apă, de lipsa unei băi comunale și de lipsa electricității, scrie între altele următoarele: »De 6 ani încoace s'au făcut Blajului fel de fel de promisiuni de către miniștrii și politiciarii cari i-au trecut pragurile. Nimic nu s'a realizat până astăzi. Singur d. Vintilă Brătianu a avut o scârbă inspirație să se facă de răs donându-le suma de 5 mii Lei pentru școlile Blajului, lipsite de orice alt concurs din partea Statului“.

Încrăcăm cu bucurie această interesare ziarului »Universul«, dorind și așteptând ca să se manifeste și cu alte prilejuri.

PRINOS

La mormintele eroilor dela 1848.*)

de prof. Ioan Pop-Zăicani.

Aici este locul binecuvântat de Dumnezeu cerească, unde morții vorbesc cu viii și mormintele sunt un simbol grăitor prin veacuri.

Ne apropiem copleșiți de emoții sfinte în fața mormintelor voastre, mucenici dela străjeri neadormiți lângă acest loc de pelerinaj pentru școlăriimea României Mari.

Am venit să vă presăram pe morminte prinos de flori fermecătoare de pe Câmpia libertății. Vouă, făuritori ai zorilor de libertate am venit să vă aducem prinosul nostru pioasă închinare. Venim să vă cântăm imn de slavă pentru roadele binecuvântate, cari le-a cules din îndemnurile voastre mari.

Vă aducem tributul de recunoștință generațiilor de azi, fanatici luptători pentru libertate, căci din jertfele voastre s'au plămădit zilele luminoase și strălucitoare pe cari trăim!

Calvarul de împilări și suferințe de atâtea veacuri s'a șters din amintirea noastră și părinților noștri ca o duiosă frântură dintr-un cântec de jale.

*) Cuvântare rostită în »Pantheonul Blajului« (mititul bisericii parohiale), cu prilejul serbărilor de 30 Maiu c. N. Rd.

Foiața „Unirii“

Sărbătoare.

— 3/15 Maiu. —

Se'mbracă neamu'n giulgiu de sărbătoare
E totul taină .. totul e mister,
Și miile de lacrimi cristaline
Surăd blăjine vântului cer.

Copii senini — cu facla tineretii,
Pribegi, cu suflet plini de-o nouă viață,
Pornesc voioși spre a Blajului meleaguri —
Din sacra lor și dalbă dimineață...

În mijlocul câmpiei înflorite,
Vezi chiar bătrâni cu pletele cărunte,
Ce'n barca lor trudită de viață
Încep să'nșire basmele mărunte.

Ei... bieți bătrâni ca iarna friguroasă,
Martiri senini ai vremilor trecute —
Mai știu doar rostul blând al epopeii,
Urzite 'n taina Târnavei reci... mute.

Ei, prietini nostalgicului Iancu
Și-n timpilor aceia: liturghie...
O, barzi semeți, cu mințile trudite,
Vă pun pe frunte — un fir de iasomie.

Imi las ființa'n slava 'acununată.
De nimbul sfânt al gloriei române.
... Doineste tainic imnul libertății
Sub secerarea liftelor păgâne.

... Răsună codru'n ritmul armoniei
Și Târnavă se'mbracă în argint.
Iar eu fidel, cuprins în a ei vrajă
I-ascult, plângând, duiosu-i mărgărint:

— »Eu... duc și-acum în valurile mele —
Acelaș farmec... — Slova amintirei
Inscrisă'n cartea sacra veșniciei —
Cu sângele vieților rebele!«

Bazil Gruia.

Emanuil Kant.

1724—1804.

II. Influența lui asupra altor manifestări ale gândirii moderne.

Spațiul restrâns nu ne permite să tratăm această chestiune decât în liniamente mari.

În a sa „Critică a rațiunii pure“ (1781), și în ale sale „Prolegomene pentru orice metafizică viitoare“ (1785), Kant a discutat chestiunea posibilității metafizice în așa măsură și cu atâta scepticism ca nimeni altul înaintea lui, pregătind astfel în chipul cel mai însemnat repudiul modern al metafizicii înseși.

În ale sale „Fundamente ale metafizicii obiceiurilor“ (1785) și în deosebi în „Critica rațiunii practice“ (1788) și în „Critica puterii de judecată“ (1790), a dat etice, atât în ce privește temeiul cât și structura ei, o formă absolut nouă, forma „etice autonome“ moderne; în „Critica rațiunii pure“ și în „Prolegomenele“ sale a combătut teodicea tradițională, cercând a lipsi dovedirea existenței lui Dumnezeu de orice putere de probare rațională și confirmând-o, în schimb, numai prin „rațiunea practică“. Pe calea aceasta a pregătit internarea de azi a religiunii în domeniul iraționalului.

În opera sa „Religiunea între marginile rațiunii pure“ (1793) a dat filosofiei religioase un nou caracter: idealul lui este *religiunea curată rațională*, fără descoperire pozitivă și fără porunci, cu un conținut doctrinar foarte redus și constând mai mult în moralitate decât în religiozitate.

Mai mult: el a profesat cu atâta curaj *religiunea umanitaristă modernă*, concepție modernă mitologică și simbolistă a persoanei lui Hristos, a creștinătății, a minunilor și misterele religiei creștine, susținând cu tărie plină publicitate teza contrară sf. Scripturii descoperirii și învățaturii bisericii, încât în 1794 un ordin al cabinetului regelui Frederic Wilhelm al II-lea din Prusia, pentru a împiedea deformarea și ultragiul oricărui învățământ fundamental al Scripturii și al creștinătății, l-a oprit dela orice discurs public în materie religioasă.

În a sa „Istoria naturală generală și teorie a stelelor“ (1755) a fost un precursor al teoriei evoluționiste moderne pe terenul istoriei naturale și întemeietorul cosmogoniei moderne.

În sfârșit, în opera sa „Spre pacea eternă“ (1795), a tratat deja chestiunea, azi atât de actuală, a unei Ligi a Națiunilor, a unei politici a dreptului contra politicii forței, precum și înlăturarea diplomației secrete.

III. Omul și biserica.

Kant se opune sub toate aspectele bisericii catolice.

Nu vorbesc aici decât despre relațiunile personale alui Kant cu religiunea catolică. Avem toate motivele de a crede, că el nu a cunoscut de ajuns doctrina catolică, dogmatică și morală, constituția bisericii noastre și cultul nostru. În cei 80 ani ai vieții sale, el nu a ieșit din cercul restrâns al orașului natal: Aici în Königsberg a deprins timp de 20 ani profesiunea de instructor privat, după car

Soarele libertății scuturătoare de lanțuri
făcând să strălucească azi în toată splendoarea
epopeelor — marele vis împlinit.

Ridicați-vă din mormintele voastre tainice,
martiri ai neamului; îmbrăcați-vă în strălucire
sărbătorească: Prefecți, căpitani de legiuni și
tribuni mucenici dela 48!

Rotiți-vă privirea în jurul mormintelor
cari vă adăpostesc cinstitele oseminte, în acest
loc de pioasă închinare a neamului întregit. Ci-
mănterul abia poate cuprinde odraslele României
întregite, cari au alergat cu sufletele înălțate
de entuziasm și patriotică pietate să se închine
la meritele cruci, cari străjuesc la mormintele
voastre slăvite de toată suflarea românească.

S'au scurs abia câteva clipe de când su-
fletele noastre au vibrat de cel mai înalt pa-
triotism pe istoricul câmp al „libertății”. Ca la
un altar de închinare, ne-am dus să ne pro-
sternem înaintea pietrei sfinte, veghe neador-
nămintă nizuințelor voastre de visuri cutezătoare.

Venim acum la voi, umbre glorioase, să
vă aducem prinosul nostru de închinare, în
această zi de solemnă proslăvire a faptelor
voastre de pe Câmpia libertății.

Spre mormântul tău, vajnicule căpitan de
legiuni, *Axente Sever*, ne oprim o clipă gândul,
răscolind glia mătăsoasă de pe așternutul tău
de liniștită odihnă din acest Pantheon al Bia-
țului. Chipul tău se desprinde din țărna sfințită
de osemintele voastre de mucenici și te vedem
din nou în fruntea legiunilor de lănceri, cari au
scuturat lanțurile de robie de pe mâinile fere-
cate ale iobagilor „valahi”.

Cu cetele de voinici legionari îndărătnici,
ai cutrierat toate văile și câmpiile Ardealului
strămoșesc, înfruntând pretutindeni urgia duș-
manului de veacuri.

Ochii ni-se îndreaptă într'o pioasă admira-
re spre mormântul tău, strălucit cărtărar al
neamului: *Timotei Cipariu*, care n'ai zăbovit a
una parte între cei dintâi în toate acțiunile mari
și însemnate, cari au pornit din acest cuib de
carte și simțire românească.

În 1755 a intrat ca profesor la aceeași universi-
tate, rămânând acolo mai mult de 40 ani, până
la sfârșitul lui 1796; în Königsberg și-a petrecut
în stăruire ultimii ani ai vieții, murind tot acolo
la 12 Februarie 1804.

El n'a făcut aproape nici o călătorie;
astfel nu i-a fost cu puțință de-a avea
vreun contact personal cu biserica Romei,
după ce orașul său era complect protestant. În
vremea sa, Königsberg nu avea decât o singură
biserică catolică, aceea a sf. Ioan, zidită abia
între 1764 și 1777, și după ce Kant era un în-
vățat sedentar cu un orar zilnic foarte pedant, și
fără orice obicei al societății, nu se poate
presupune ca el să fi intrat vreodată în această
biserică și să fi asistat la funcțiunile sacre.

Dar chiar și despre literatura catolică
Kant n'a putut avea decât foarte reduse
cunoștințe. În toate operele sale nu se găsește
un singur citat din scrieri ori cărți catolice, care
ne-ar putea face să ne gândim la cineva din
știința noastră dogmatică, exegetică, iuridică,
ori liturgică.

Insași filosofia catolică, care totuși ar
fi trebuit să-l intereseze ca pe un filosof, i-a
rămas cu totul străină; ba, scriind despre
argumentele referitoare la demonstrabilitatea
existenței lui Dumnezeu, el dovedește chiar o
mare ignoranță a teodiceei creștine.

Opoziția personală alui Kant față de bi-
serica Romei este deci mai mult involuntară și
chiar inconștientă.

Intr'un viitor ultim articol se va examina
relațiunea dintre doctrina lui Kant și aceea a
bisericii.

Lângă mormintele voastre se desfășoară,
ca într'un nemărgenit de zare, toată povestea
de sbucium a neamului nostru din Ardeal, toată
energia și toată munca trudnică depusă de voi,
neastâmpărați răscolitori ai conștiinței naționale,
în lupta pentru libertate.

Lângă mormintele voastre grăitoare prin
veacuri, vedem înșiruindu-se ceilalți tovarăși
ai voștri de avânturi mari: Iancu, Balint, Bu-
teanu și Simion Bărnuțiu. Cu sufletele sunt aci
între noi!

În fața voastră, umbre mărețe, închinăm
steagul visurilor noastre împlinite. Prin jertfele
voastre ați eluat libertatea fiilor și nepoților
voștri de pe aceste plaiuri. În fața mormintelor
voastre slăvite ne legăm, că vom avea întot-
deauna călăuză de viață gândurile voastre în-
drăsnețe, iar faptele voastre mari ne vom nizu-
i în sânguinoasă trudă să le înțelegem și să le
urmăm cu sfințenie.

Priviți școlari din toate colțurile României
mari planând deasupra mormintelor, din acest
loc de pioase amintiri, — umbrele marilor că-
pitani dela 48, cari nu s'au clătit în credință
și nici nu s'au îndoit în isbânda visului pentru
care au luptat!

Îmbogățiți-vă sufletele cu îndemnurile, cari
se desprind luminoase din viața lor de fră-
mântări bogate pentru biruința libertății na-
ționale!

Comentați în sufletele voastre feciorelnice
însuflețirea și avântul de lipsă vremurilor mari
de azi! Neamul nostru are totdeauna lipsă de
caractere oțelite și suflete de avânturi mari ca
să poată păstra în curs de veacuri viitoare —
România întregită cu sângele sutelor de mii de
mucenici și eroi.

Umbre mari și sfinte, veghiați din lăca-
șurile veșniciei asupra destinului acestui neam
și rugați-vă Părintelui ceresc să ne ocrotească
deapururi neamul întregit între hotarele visate
de voi și împlinite azi!

An de an, vom binecuvânta amintirea
voastră de slavă, jurându-ne în fața sfințelor
voastre morminte, că vom apăra și păstra —
cu jertfa celui din urmă strop de viață — tot
ceeace ziua de 3/15 Mai ne-a lăsat scumpă
moștenire dela voi.

Fie-vă somnul lin și amintirea în veci
binecuvântată și slăvită din neam în neam!

Revistă bisericească.

Pe Luni, 26 Maiu c. s'a convocat din
partea I. Preasfinției Sale p. mitropolit Vasile
*o nouă conferință episcopescă la Bucu-
rești*, pentru a delibera asupra chestiunii învă-
țământului confesional în legătură cu noul
proiect de lege școlar.

Cu participarea delegaților Reuniunilor
de misiuni din toate eparhiile, s'a ținut Sâmbăta
trecută *o importantă consfătuire* la Oradea
mare, sub prezidiul Preasfințitului Valeriu de
acolo. Discuțiile dela această consfătuire s'au
purtat în jurul următoarelor puncte: 1. Con-
lucrarea reuniunilor de misiuni din toate 4
eparhiile. 2. Stabilirea unui program tip pentru
misiunile populare. 3. Organizarea puterilor
misionare împotriva curentelor religioase con-
trare bisericii noastre. 4. Chestia pastorației
soldaților. 5. Grijă sufletească a studenților
dela universitate. 6. Chestia unui organ de
propagandă religioasă și 7. Colportajul cu oca-
ziunea misiunilor. — Discuțiile au dat rezulta-
tele cele mai bune, hotărându-se ca consfă-
tuirile de această natură să se repete din
vreme în vreme.

Dumineca trecută s'a terminat *visitația
canonică a Preasfințitului Iuliu al Gherlei*,
care a văzut de astădată 32 parohii din părțile
mai apropiate de reședință. Primit în toate
parohiile cu însuflețirea curată inspirată de o
sinceră dragoste de fii față de părintele lor,
Preasfinția Sa s'a întors cu cele mai bune im-
presii, lăsând pretutindeni amintiri cari nu șterg
de astăzi pe mâine.

Tot mai insistent se anunță din Roma, că
conciliul ecumenic din Vatican se va redes-
chide în cursul anului viitor 1925, pentru a
duce la sfârșit lucrările întrerupte sub pre-
siunea forței majore la 1870. De cumva știrea
se va confirma, anul sfânt al marelui jubileu
va ajunge o dată foarte importantă în istoria
modernă a bisericii.

Știri mărunte.

Personale. În vederea deschiderii Corpu-
rilor legiuitoare, I. Preasfinția Sa mitropolitul
VASILE a plecat la începutul săptămânii trecute
la București, unde e vorba să rămână — cu o mică
întrerupere de câteva zile — până pe la sfârșitul
lui Maiu.

— În locul regretatului Dr. Florian Stan,
Preasfințitul episcop al Orăzii a numit de vicar
general pe p. canonic Dr. George MICULAȘ,
prelat papal și fostul vicar substituit de până
acum.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit
pe p. Emil Tătar de adm. prot. interimsal al
tractului Murăș-Câmpie, iar administrarea inte-
rimsală a protopopiatului Treiscaune a dat-o
părintelui Mihail Hodârneau, protopopul Brașo-
vului. Ambele pe ziua de 1 Iulie c.

Reîntoarcerea Suveranilor. La o zi
după redeschiderea Corpurilor legiuitoare, Mier-
curi în 21 Maiu, Suveranii țării au revenit la
București, după o călătorie pe peste o lună și
jumătate. Pretutindeni, pe unde au umblat (Franța,
Elveția, Belgia și Anglia), Maiestățile Lor au
fost primiți cu toate onorurile datorite unor
Suverani și dacă M. Sa Regele a putut să spună
la întoarcere că primirea din Franța a fost în-
suflețită, iar cea din Anglia direct impozantă,
dovadă că aceste mari puteri ale Europei știu
să prețuiască în reprezentanții săi țara și neamul
românesc, al cărui viitor trebuie să fie din cele
mai frumoase.

**Funeraliile Preasfințitului Dr. Flo-
rian Stan** s'au făcut Vineria trecută cu o so-
lemnitate deosebită, în prezența tuturor autori-
tăților din Oradea-mare. A pontificat Preasfin-
țitul Valeriu, asistat de 12 preoți, cântând corul
dela Beiuș condus de profesorul Hubic. Cuvântul
funeral a fost rostit din partea p. canonic
Dr. George Miculaș, care a pus în adevărata ei
lumină frumoasa activitate bisericească și națio-
nală a defunctului. Fostul arhieru și-a lăsat
averea întreagă eparhiei sale iubite.

Locale. Măine, Dumineca Samarincei,
va predica în catedrală p. Ioan Pop Câmpeanu,
profesor la liceul de băieți.

— Aniversara zilei de 10/23 Maiu s'a ser-
bat la noi și de astădată cu tot fastul cuvenit
unei sărbători naționale atât de importante.
După liturghia solemnă din catedrală, la care
au participat școlile și toate autoritățile, s'a ținut
în sala de gimnastică a liceului de băieți un
frumos festival, cu puncte de cor și orhestră,
la care a vorbit d. Grigoriu Pădurean, profesor
ai liceului de băieți. Întâmplându-se ca scriitorii
Alfred Moșoiu și Mircea Rădulescu să fie pe
această zi oaspeții Blajului, au citit și ei, spre
marea bucurie a publicului, câteva părți alese
din opera lor. În sunet de fanfară și de
cântece naționale s'au percurt apoi stradele

principale ale oraşului, mărind și prin aceasta Insuflețirea concetățenilor noștri. După masă s'a ținut o frumoasă șezătoare literară, la care pe lângă scriitorii de mai sus a citit și d. Alexandru Lupeanu, iar dna Maria Giurgea dela Teatrul Național a declamat câteva poezii.

— Urmând invitații ce li-s'a făcut la 3/15 Maiu din partea dlui V. P. Haneș, 40 elevi ai liceului nostru au plecat Foia trecută la București, pentru a asista acolo la serbările de 10/23 Maiu, ca oaspeți ai liceului »Mihaiu Viteazul«. I-au însoțit profesorii Iuliu Maior, Dr. Coriolan Suciuc cu dna și Eugen Bucur.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 15 Iunie c., concurs la parohiile *Nadișul românesc* (prot. Noțig), *Șieu-Cristur* (prot. Bistrița) și *Porți* (prot. Ipului).

— P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 25 Iunie, concurs la parohiile *Buciumșasa* (prot. Roșia), *Boarta* (prot. Sibiu) și *Chirileu* (prot. Iernot).

Telefonul „Unirii“.

P. Cluj. De cele câteva ieșiri mai stângace dela Cluj ale miniștrilor, cari au ținut să asiste la sinodul eparhial dela DV. nu ne am ocupat înadins, fiindcă ele s'au făcut în vorbiri de ocazie și pe acestea — oricât ar fi ele de ministeriale — ne-am obișnuit să nu punem un pond mai deosebit. Nu o fac nici cei ce le rostesc și atunci pentru ce ne-am sinchisi noi??

M. Sibiu. După o tăcere mai îndelungată, care a mirat pe mulți, dar care a fost, se vede, numai liniștea dinaintea furtunii, vedem în coloanele oficiosului dela DV. deslănțându-se de nou cu toată puterea vijelia ortodoxă, care tinde să desființeze biserica noastră. Lucrul se pune de nou deschis și pe față. Cliseul, foarte tocit, este însă tot cel vechiu, că poporul este de partea lor. Se vede, că manifestele dela Târgu-Murăș, Tohanul-vechiu și Izvin, cari la dorință pot fi înmulțite, la un singur semn, cu sutele, n'a putut să-i trezească la realitate pe iubiții frați, cari par a fi concetățeni cu »Oamenii din lună« ai dlui Sadoveanu. Vom urmări deci cu toată atențiunea și cea mai nouă fază a mișcării, opunându-i — fiți siguri — și de astădată antidotul cuvenit și atât de probat.

I. Aiton. Competințele pe primul cvartal al anului n'au sosit încă nici până azi. Putem să vă comunicăm însă, că față de anul trecut sporul lunar prezintă o urcare de 35%, precum și o mică rectificare de 25 Lei la preoții ordinari cu 2 gradații și cu o rectificare de 75—150 Lei la preoții extraordinari. Totalul sporurilor lunare pe 1924 se prezintă deci astfel: preoții ordinari cu 4 grad. 540, cu 3 grad. 405, cu 2 grad. 505, cu 1 grad. 640, fără grad. 540; preoții extraordinari cu 4 grad. 370, cu 3 grad. 405, cu 2 grad. 370, cu 1 grad. și fără grad. câte 335. — Avizul din urmă primit. S'a aranjat.

S. Gherla. Intrebând la »C. C.« ni-s'a spus, că ms. din chestie a sosit. Până în momentul când ne-am interesat nu se știa încă, dacă și când vor putea să-i dea drumul.

Of. par. Poptelecul-Silvaniei. Foia Vi-s'a trimis din 15 X 1923. Vă rugăm deci să trimiteți încă 17 Lei, abonamentul pe cele două luni și jumătate din anul trecut.

D. Ogra. Raportul DV. asupra ședinței culturale din Sânpaul l-am transpus redacției dela »U. P.«, unde va putea fi utilizat mai potrivit decât la noi.

T. Săcel. Abonamentul pe anul trecut n'a fost plătit. Din sum trimisă am trecut deci numai 40 Lei pe anul 1924.

I. Baia-mare. Pe anul trecut mai restăți 10 Lei. Adresa dela Gherla am sistat-o.

B. Hrastăș. Suma trimisă am primit-o încă în 29 Februarie c.

Of. par. Târnova. Primit. În rând până la 31 Dec. 1924.

Z. Petroșeni. Achitat până la 30 Aprilie 1924.

AVIZ.

D-nii acționari ai Societății manifestând un interes deosebit în vederea exercitării dreptului de opțiune la emisiunea a IV-a de acțiuni și în consecință lucrările de subscriere neputând fi terminate Sâmbătă 17 Maiu a. c. se acordă o prelungire de termen pentru exercitarea dreptului de opțiune până Sâmbătă 24 Maiu a. c.

Uzinele de fier și domeniile
din Reșița s. a.

□ □ RECLAMA □ □

::: este sufletul comerțului :::

CAUT

pentru 1 Iulie a. c. ori și mai curând un Român

Advocat stagiar

sau

Candidat de avocat

cu drept de pledare și la instanțele de apel.
Târgu-Mureș, luna Maiu 1924.

(30) 4—?

Dr. Aurel Rusu
advocat-deputat.

CLOPOTE

Și obiecte bisericești fără bani,

garantate
pentru 50 ani

găsiți numai la:
prima fabrică
de clopote din
România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Sirada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 30—52

Furnizorii Curții Regale și al sfințelor
mitropolii, episcopii și biserici din Ro-

: : : : mânia întreagă. : : : :

„Unirea“

Nu-i iertat să lipsească de
pe masa nimănui.

Abonamente se pot
face oricând!

GUMNE CURĂTIM SANGELE ȘI NE ÎNTĂRİM TRUPUL

BROSURĂ F. INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI
O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORT
CEREȚI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA

GUMNE VINDECĂM DE REUMATISM ȘI GUTTA

BROSURĂ F. INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI
O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORT
CEREȚI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA

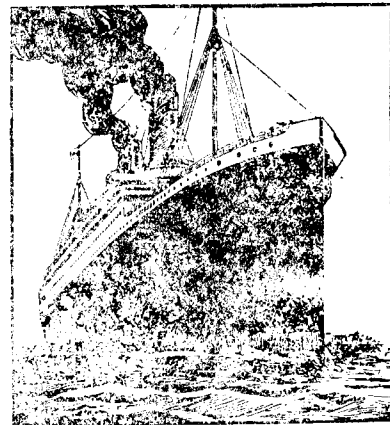
THE ROYAL MAIL LINE

FONDATA ÎN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

CANADA și AMERICA

Vaporul
„ORKA“
pleacă în
Halifax
Canada
din Cher-
bourg în 29
Aprilie
1924.

Vaporul
„Orduna“
pleacă în
Halifax
Canada
din Ham-
burg Cher-
bourg în 13
Mai 1924.

Calătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în
*Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa
de sud și Apusani etc. etc.*

(81) 31—50

În fiecare săptămână pornesc vapoare din

*Hamburg, Southampton, Liverpool,
Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.*

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela
„Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Coroana.
Bani trimiși din America, Canada și Argentina îi aveți în timp de 8 zile fără nici un onorar.